

Tal Första maj 2007

Ulla Lindqvist i Härnösand (11.30) och Sundsvall (13.40)

Det talade ordet gäller

Mötesdeltagare!

Vintern har dragit förbi. Vi känner våren i luften men i samhället blåser det iskallt från höger. Vi nås av budskap som säger att den som saknar arbete inte har ansträngt sig tillräckligt mycket. Vi delges beslut som menar att den som har det svårt först måste få det sämre innan det kan bli bättre. Vi tar del av förslag som målar ut sjuka och arbetslösa som lata fuskare.

I dag är det den första maj, arbetarrörelsens internationella högtidsdag. Vi samlas i Sverige och över hela världen. Vi har samlats för att visa medkänsla för de utsatta och respekt för allas lika värde.

Vi står här för att vi behöver varandra. Vi är delar av en gemenskap som ger oss hopp och framtidstro. Eller som Tage Danielsson diktade:

En droppe i livets älv
Har ingen kraft att flyta själv.
Dock finns ett krav på varenda droppe
Hjälp till att hålla de andra oppe.

***

I vårt land har vi kämpat oss till våra rättigheter bit för bit. Vår kamp har burit frukt. Utanför vårt lands gränser finns det kamrater som slåss för det som är självklart för oss. Kamrater vars kamp bokstavligen handlar om liv och död.

Låt oss därför ta tillfället i akt och tänka på att det finns platser på jorden där fackligt- och politiskt arbete är förenat med livsfara. Länder där våra fackliga kamrater förnedras, hotas och trakasseras för att de tar sig rätten att säga sin mening, kräva en säker arbetsmiljö och villkor som är mänskliga.

Våra tankar går bland annat till de gruvarbetare som omkommit i Columbias gruvor och de Malaysiska gästarbetare som hotas av husarrest om de lämnar sina arbetsplatser utan tillstånd. Vi sänder också en tanke till de fackliga ledarna på Sri Lanka som utsätts för hetskampanjer där de utmålas som terrorister.

Över hela världen; Colombia, Malaysia, Sri Lanka eller Sverige – det är samma kamp här som där, vi kämpar bara under olika villkor.

Kamrater!

I höstas förlorade vi socialdemokrater riksdagsvalet. Svenska folket valde en borgerlig regering.

Det kändes förskräckligt men det ger oss anledning att tänka på framtiden. Vi måste vara ett parti som lyssnar på människor och tar utgångspunkt i människors vardag.

Som socialdemokrater måste vi kunna beskriva vår bild av framtiden.

Vi måste också kunna visa på vad vi menar med allas rätt till arbete, ett arbetsliv utan utslagning och ett samhälle där alla har en plats.

Vi har nu en regering där det är moderaterna som styr. Moderaterna som säger att de är ett arbetarparti.

På mycket kort tid har vi sett hur det formas en klasspolitik som de flesta av oss trodde tillhörde en förgången tid. Tro mig när jag säger att skillnaderna i samhället kommer att öka. Det vi får oss serverat är en kravfylld politik och värst drabbas dem som har det sämst.

Den nya ”arbetarregeringen” delar nu snabbt in samhället i högt och lågt, i utbildbar och obildbar, i herrskap och tjänstefolk. Deras politik är kravfylld, reformerna magra och konsekvenserna skrämmande.

LO-förbundens medlemmar, framför allt våra kvinnor och ungdomar, kommer att förlora till medelålders väletablerade män som redan har det ganska bra. Det är en mager politik!

Samtidigt som skillnaderna ökar vrids utvecklingen tillbaka i arbetslivet. Facket får mindre makt. Arbetsgivarna får mer makt. Det är en skrämmande politik!

***

Min farfar kom från Härnösand. Han var rallare. Han byggde inlandsbanan till Narvik. Ackordet gav 90 öre per timme och det var mycket på den tiden. Det var hårt och slitsamt. Arbetsdagarna var långa. Så som min farfar berättade om sin vardag, så blir det aldrig igen. Men det betyder inte att utvecklingen alltid erbjuder goda gåvor.

På punkt efter punkt kan vi visa att den borgerliga regeringens politik ger till dem som redan har och sätter extra press på dem som har det svårt. Det är en oanständig politik. Det är en orättfärdig politik – en politik för ojämlikhet och för de välbeställda.

I dag den första maj samlas vi för att visa vår ilska över att arbetsrätten försvagas, a-kassan försämras, arbetsmiljöarbetet nedrustas, bra och bred utbildning förbehölls ett fåtal och våra jämställdhetssträvanden ser ut att vara ett minne blott.

Kamrater!

Borgarnas mantra är jobb, jobb, jobb men den borgerliga regeringen har fört oss bakom ljuset. Nu försvagar de arbetsrätten. Vi vet att otrygga jobb inte skapar fler arbetstillfällen. Vi vill ha fler jobb inte ökande orättvisa.

För ett år sedan beslutade riksdagen om förändring av anställningsskyddet. Från den första juli i år skulle det röjas upp i träsket av osäkra anställningsformer. Arbetsgivarna skulle få fri rätt att använda visstidsanställningen utan att ange några skäl för det samtidigt som den tillåtna tiden för visstidsanställningar förlängdes. Vi arbetstagare fick företrädesrätt till återanställning redan efter sex månader samtidigt som en visstidsanställning som varade längre än fjorton månader skulle övergå i en tillsvidareanställning.

Tanken var att vi löntagare skulle få större trygghet och arbetsgivarna mer frihet. Nu blir arbetsgivarnas frihet större. Samtidigt minskar vår trygghet. Det är fullständigt oacceptabelt.

Regeringen vill att den yttersta gränsen för tidsbegränsad anställning ska vara 48 månader inom en tid av fem år. På så sätt blir tiden i otrygga anställningar längre för många löntagare. Redan i dag har till exempel 30 procent av Hotell och Restaurang Fackets medlemmar en visstidsanställning.

Tvärtemot regeringen vill vi ha ökad trygghet för de grupper som redan i dag har de sämsta anställningsförhållandena. Framför allt handlar det om att bli av med alla visstidsanställningar. På så sätt kommer skillnaderna mellan män och kvinnors anställningsvillkor att minska.

Kamrater!

Det är socialdemokratin och fackföreningsrörelsen som slagits för allas rätt till ett arbete. Arbete ger inte bara en lön att leva på utan också frihet och social gemenskap. Att ha ett arbete och gå till skapar trygghet och tro på framtiden.

Ändå måste vi självkritiskt konstatera att valförlusten mycket handlade om just frånvaron socialdemokratisk jobbpolitik. Helt enkelt: Vi misslyckades!

Nu blir det fler jobb. Det beror inte på den borgerliga regeringens politik, utan på en kraftig högkonjunktur. Men högkonjunkturen når inte alla och överallt.

Utansjö pappersbruk utanför Härnösand klarar inte de höga elkostnaderna. Vista varv utanför Timrå har varslat om nedläggning. En omstrukturering av länsarbetsnämnderna och försäkringskassan gör att det kommer och försvinna arbetstillfällen i Sundsvall.

Risken att bli arbetslös är störst för dem som har minst utbildning. Den är högre bland dem som är födda i ett annat land än Sverige. Kvinnor är oftare arbetslösa än män. Arbetslösheten styrs av klass, kön och etnisk tillhörighet. Därför vill vi inte göra arbetslösheten till den enskilde löntagarens ansvar.

Tusentals människor står inför hotet om arbetslöshet. Det går knappast och påstå att *dom får skylla sig själva*. Arbetslöshet är ett problem som påverkar hela samhället. Priset för utveckling och lönsamma företag är inget som bara de som drabbas ska betala. Solidaritet handlar om att dela varandras bördor – inte skuldbelägga dem som drabbas eller göra livet extra otryggt för dem som riskerar att drabbas. Men det är precis vad regeringen gör just nu.

***

Bakom förslaget om förändringar i a-kassan finns en idé om ett annat samhälle – ett samhälle där det gäller att vara född i rätt familj och gärna ett par årslöner på banken. Samhället delas upp i *vi* och *dom*. Med moderaternas förslag får var och en klara sig bäst det går. Nu tvingar statsministern iväg landets arbetslösa till kommunernas socialkontor.

Arbetslöshetskassorna skapades för att ge arbetslösa en dräglig tillvaro i väntan på ett nytt arbete och hindra arbetslösa från att konkurrera om arbete. Ersättningsnivån i a-kassan är ett slags lönegolv. Om ersättningen i a-kassan sänks, som moderaterna vill, sänks också gränsen för hur lågt lönerna kan pressas. Med en bra a-kassa tar den som är arbetslös inte arbete till vilket pris som helst – i alla fall inte under kollektivavtalens löner.

Nu tvingar regeringen den som är arbetslös att ta arbete till skamligt låga löner. Exempelvis kommer en kommunalanställd i Härnösand eller Sundsvall med en lön på 16 000 kronor i månaden att tvingas ta ett jobb till drygt 9 000 kronor.

Den svenska arbetsmarknaden förutsätter starka fackföreningar som kan förhandla kollektivavtal som garanterar vissa miniminivåer på löner och arbetsvillkor.

Höjda avgifter till a-kassan, i kombination med slopad skattereduktion för fackavgiften, gör det dyrare att vara med i facket. Risken är att vår fackliga förhandlingsstyrka minskar. Möjligheterna att ställa krav på kollektivavtal minskar. På sikt blir resultatet sänkta löner.

Fredrik Reinfeldt, om du och din regering verkligen vill minska kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen kan ni istället utveckla den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Nu sätter ni kniven i de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna.

Nu tar *du* bort 50 000 platser i de arbetsmarknadspolitiska programmen kommer färre arbetslösa att rustas för att åter få ett arbete. Samtidigt drabbas de unga extra hårt av arbetslöshet och får det allt svårare att bli vuxna. Den som är ung ska nämligen få lägre ersättning och kortare ersättningstid än de som är över 25 år. Hur kan statsministern kalla det rättvist?

Den nya regeringens arbetsmarknadspolitik är tyvärr inget skämt. Det är ett cyniskt spel med redan utsatta människor där anställningarna blir osäkrare, de arbetslösa får skylla sig själva.

Det vore klädsamt om exempelvis finansminister Anders Borg visade samma iver att komma åt dem som betalar sina barnvakter svart som att attacker landets arbetslösa!

***

Skolan, vården och omsorgen är till för alla. Att vi kan "få" det som andra länders medborgare tvingas "betala" för har och göra med att var och en av oss arbetar och betalar hög skatt i ungefär 40 år. Det räcker för att ge oss skola, vård och omsorg våra 20 första år och våra 20 sista år – den tid då vi är mest beroende av andra.

Arbetsmarknaden och välfärden hänger ihop:

- *Om* de unga inte kommer ut på arbetsmarknaden förrän de är 25-30 år,
- *Om* de äldre tvingas sluta arbeta tidigare för att de konkurreras ut av de yngre,
- *Om* polska arbetare arbetar i Sverige till polska löner istället för svenska.

Då kommer färre att få 40 år i yrkeslivet. Så faller välfärden sakta samman. Då får var och en betala vad hon eller han behöver. Då ska *du* akta dig för att ha barn, bli sjuk, vara fattig eller arbetslös.

Kamrater!

Varje dag går människor till sitt arbete och riskerar att inte komma hem igen. Förra året dog sammanlagt 68 personer i arbetsolyckor. Det är mer än en person per vecka! Framför allt sker olyckorna inom transport- och kommunikationssektorn, byggbranschen och tillverkningsindustrin.

Till detta tillkommer alla som skadas och blir sjuka på grund av arbetet. Varje år dör till exempel mer än 100 personer på grund av att de tidigare kommit i kontakt med asbest. Tyvärr syns ingen minskning av dessa dödsfall.

Den borgerliga regeringen verkar strunta i arbetsmiljön. Sämre arbetsmiljö skapar inte fler jobb. Vi vill ha bättre arbetsmiljö inte ökad orättvisa.

Vi vet att många olyckor och sjukdomar kan förebyggas om arbetsgivarna genomför ett systematiskt arbetsmiljöarbete och använder sig av företagshälsovårdens tjänster för att utveckla arbetsmiljöerna.

Barbro Lindqvist är regionalt skyddsombud för IF Metall i Sundsvall. I LO-tidningen berättar hon om vad arbetsmiljöarbetet går ut på:

”Genom att vi som regionala skyddsombud gör arbetsgivare och anställda medvetna om vikten av ett systematiskt arbetsmiljöarbete och får dem att genomföra det kan vi behålla fler medlemmar kvar i arbete fram till pensioneringen. Om ingen bryr sig om arbetsmiljön skulle många fler tvingas sluta i förtid”, säger Barbro.

Hon har såklart helt rätt. Först och främst handlar det om att satsa på förebyggande åtgärder. Arbetet måste anpassas till dem som arbetar, och det kan bara ske i samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare. Ändå minskar regeringen pengarna till det aktiva arbetsmiljöarbetet. På sikt innebär det sämre arbetsmiljöer och en förändrad maktbalans på arbetsplatsen. De redan starka arbetsgivarna blir starkare. Vi arbetstagare får svårare att ställa krav på förändringar.

Med förebyggande arbetsmiljöarbete går det att undvika att folk blir sjuka på grund av dålig arbetsmiljö och arbetsgivarna slipper kostnader för sjuklön, produktionsbortfall och ersättare.

För att citera Fria Pro-teatern:

När skiten från fabriken slår ned på chefens hatt
- då får vi en miljödebatt.

Inre och yttre arbetsmiljö hänger ihop liksom fysisk och psykisk arbetsmiljö. Därför kan vi inte arbeta med en sak i taget utan måste koppla ett helhetsgrepp på hela arbetsplatsens arbetsmiljö. Då behövs kunniga, nyfikna och handlingsinriktade skyddsombud.

Jag vill föreslå regeringen att inrätta en nollvision på arbetsmiljöområdet. Målsättningen bör vara att det inte ska vara några dödsfall på arbetsplatserna senast 2010. Då krävs att:

- Arbetsmiljöarbetet stärkas på alla nivåer från det lokala arbetsmiljöarbetet till det globala partsgemensamma arbetet.
- Arbetsmiljöverket får mer resurser.
- Arbetslivsforskningen har en praktisk tillämpning.

Kamrater!

Den borgerliga regeringen verkar tycka att den bästa utbildningen ska vara ett privilegium för ett fåtal. Sämre utbildning för vissa skapar inte fler jobb. Vi vill att alla ska få en andra chans och tillgång till livslångt lärande.

Dagens arbetsmarknad kräver en gymnasieutbildning med goda yrkeskunskaper och bred allmänbildning. Att höja kvaliteten i de yrkesinriktade gymnasieutbildningarna är därför av högsta prioritet. Staten, kommunerna och parterna på arbetsmarknaden har ett gemensamt ansvar för att höja statusen och attraktionskraften på gymnasiets yrkesutbildningar.

Arbetsmarknaden kräver också goda yrkeskunskaper men också bra kunskap i andra ämnen. Alldeles för många på gymnasieskolans yrkesutbildningar får för dåliga kunskaper i svenska, engelska, matematik och historia.

Vi vill inte minska på kraven på svenska, engelska och matematik. Att sänka kunskapsambitionerna för yrkeseleverna skulle vara unikt både i svensk historia och internationellt. Därför frågar jag mig varför regeringen försöker möta globaliseringens utmaningar genom att nedrusta arbetarnas kunskapsnivå. Det är en vansinnig politik!

Visst behöver skolan förändras. Gymnasieskolan är delvis föråldrad. Inom LO vill vi hitta nya framtidsinriktade utbildningsvägar som bättre svarar mot arbetsmarknadens behov och som

bryter traditionella könsmonster. Det betyder inte att ungdomarna ska delas in i antingen teoretisk läggning eller praktisk begåvade. Den tillbakagången säger vi nej tack till.

***

Om vi ska kunna hävda oss i den globala konkurrensen måste vi även i fortsättningen klara att ställa om arbetskraften till de nya jobben. Då behövs ett livslångt lärande. Att skapa låglönejobb är ingen framkomlig väg – bara ett sätt att skapa en andra klassens arbetstagare.

Med löpande kompetensutveckling ökar företagets konkurrenskraft. Ändå vet vi att LOs medlemmar får mindre kompetensutveckling än tjänstemän och akademiker.

Samhället måste satsa resurser som gör det möjligt att i vuxen ålder utbilda sig på områden som är viktiga för den egna utvecklingen men som också gör det möjligt att få ett arbete eller byta jobb.

Vårt lands välfärdssystem och konkurrenskraft är beroende av att vi har en hög sysselsättningsgrad samtidigt som vi ser till att näringsliv och offentlig sektor utvecklas. Det är obegripligt att den borgerliga regeringen drar in det riktade stödet till kommunala vuxenutbildningen. 600 miljoner kronor försvinner.

Obegripligt är det också att de satsningar som riktar sig till de utsatta på arbetsmarknaden – både rekryteringsbidraget och korttidsstudiestödet försvinner. Det slår framför allt mot LOs medlemmar, arbetslösa och funktionshindrade.

Kamrater!

Vi är inne i en avtalsrörelse. Hittills ska vi vara nöjda. Inom LO håller vi ihop och kräver särskilda satsningar på lägstalöner och kvinnorna i årets avtalsrörelse. På så sätt blir det mer rättvisa istället för större orättvisor på arbetsmarknaden.

Samtidigt attackerar den borgerliga regeringen jämställdheten.

Sämre anställningstrygghet, vårdnadsbidrag och skattesänkningar slår hårdast mot landets kvinnor. Med en jämställdhetsminister som inte ens kallar sig feminist är det lätt att förstå att jämställdhetspolitiken nu går åt pipsvängen.

Utöver allt annat som drabbar landets kvinnor kommer regeringen att ge sänkt skatt till dem som köper hushållstjänster.

Det går inte att bekämpa *skattesmitning* med *skattebefrielse*.

Varför kan vi inte strunta i skatterabatten och istället ge Skatteverket mer resurser för att stärka bekämpningen av svartarbete.

Kostnaderna för pigavdraget står inte i rimlig proportion till minskningen av svartarbetet i branschen. Antalet nya arbetstillfällen blir inte så många som regeringen tror.

Skatterabatt gör att en del svartarbete blir vitt men effekterna på sysselsättningen kommer att bli begränsad och handlar främst om en omfördelning av sysselsättning. Lite hårddraget betyder det att skattereduktionen gör att ett par tusen anställda i kommunal sektor istället kommer att arbeta med hushållsarbete i välbärgade hushåll.

Regeringens förslag gynnar de hushåll som har störst förmögenheter. Ändå påstår regeringen att skatterabatten gynnar kvinnor och är ett verktyg i jämställdhetsarbetet. Det är viktigt att kvinnor och män delar lika på ansvar för hem och familj, men jämställdheten ökar inte genom att regeringen subventionerar LO-kvinnors arbeten i högavlönade hem.

Samtidigt kommer de traditionella könsrollerna att cementeras. Vi vill inte att jämställdhetsarbetet blir en klassfråga som handlar om att vissa familjer kan köpa sig ur en sned fördelning av ansvar för hem och barn.

Kamrater!

Vi kan vara stolta över att vi lever i ett demokratiskt land. Därför är det mycket oroande att främlingsfientliga och odemokratiska krafter sprider sig i samhället. Sverigedemokraterna är

ett exempel på en kraft med ljusskygga värderingar. I valet var det ändå många som röstade på till exempel Sverigedemokraterna. Det är vår uppgift att avslöja vad de egentligen står för.

Vi ska aldrig glömma att många är de människor som varit med och byggt upp vårt välstånd utan att de för den skull varit födda i vårt land.

***

Nu skiljs vi snart åt. Var och en går hem till sitt. Men vi håller ihop för vi delar drömmen om ett jämlikt samhälle.

Jämlikhet är ingen naturkraft. Jämlikhet ingenting som levereras förpackat och klart. Vill vi ha jämlikhet, så krävs det eldsjäl, engagemang och passion. Vi måste vara solen, de ljumma vindarna och ljuset som motar bort kyla, regn och storm.

Sverige har världens starkaste fackförening. Sverige har också haft mycket stark och stabil socialdemokrati som år efter år suttit vid makten. Dessa två saker hänger ihop. Tro aldrig att det är en slump!

LO har aldrig hymlat om sina band till socialdemokraterna. Den facklig-politiska samverkan är inget nytt påfund eller i hast snickrad modell. Först fanns LOs förbund. Sen bildades LO. Det var förbunden som bildade socialdemokraterna. Fackföreningsrörelsen insåg nämligen det rimliga i att värna löntagarna på arbetsmarknaden och dessutom vara en offensiv politisk kraft på alla områden. Lösningen blev facklig-politisk samverkan. Resultatet blev en välordnad arbetsmarknad och den välfärd som så många andra länder sneglar avundsjukt på.

***

I dag liksom tidigare samlas vi för att manifesteras för jämlikhet. Våra företrädare som stod här för 100 år sedan skulle kanske inte tro oss men jämlikheten måste vi försvara.

Det är märkligt: I dag har unga mer utbildning än förr, mer kunskap och vetskap än förr. Ändå har generationsskillnaderna ökat och det finns stora klasskillnader inom ungdomsgruppen.

Vi ser att andelen tillfälliga anställningar ökar mest bland unga, allra mest bland LOs unga kvinnor.

Samtidigt vinner en samlad borgerlighet valet på att försämra a-kassan, ta bort förmögenhetsskatten och slopa fastighetsskatten. Det känns som om världen är upp och ner!

I Stockholms bättre villakvarter innebär den borttagna fastighetsskatten att många får 40 000 till 50 000 kronor i skattelättnad per år.

- Vad ska du göra med alla pengar, frågade en radiojournalist en kvinna i den välkrattade trädgården.

- Tja, kanske resa lite, blev svaret.

För den LO-medlem som inte har råd att resa på semester för att deltidsarbetet inte räcker både till mat och hyra eller för att den nya låga a-kasseersättningen sätter hela tillvaron på spel ger det svaret ingen tröst. Istället för det tankarna till det gamla talesättet som säger att *mycket vill ha mer*.

***

Låt oss nu tillsammans visa hur regeringens olika förslag bildar en helhet – en politik där arbetsgivarnas makt ökar på vår bekostnad: Arbetsrätten försvagas, a-kassan försämras, arbetsmiljön lämnas utan åtgärd, bra och bred utbildning förbehölls ett fåtal och våra jämställdhetssträvanden ser ut att vara ett minne blott.

I dag pryder Sten Andersson vårt Första maj-märke. Det är med stolthet vi på arbetarrörelsens högtidsdag bär hans avbild på våra jackslag. Det är också med stor uppskattning som vi minns Sten Anderssons värme, glada personlighet och framför allt hans starka politiska gärning som sträckte sig långt bortom Sveriges gränser.

Han visste, liksom vi vet att orättvisor måste bekämpas. Därför samlas vi i Sundsvall och Härnösand, i Bogota, Kuala Lumpur och Colombo.

Vi samlas för att visa medkänsla för de utsatta och respekt för allas lika värde. Vi samlades förra året. Vi står här i år igen. Vi kommer att stå här nästa år också.

Låt mig till slut skicka med er några rader av Stig Sjödin på vägen. Vad kan väl bättre uttrycka vår längtan efter frihet från förtryck och vår kamp för allas lika värde och rätt:

Motsträvt och med hjärtat fyllt av trots

Erkänner jag detta:

Det var inte sotet, dammet, smutsen,

Inte heller hemgången med musklerna skälvande i kramp och ögat urgröpt

Av natters vaka,

Inte heller valkarna,

Som var förnedringen.

Nej, det var det osynliga nåden

Att få slita ut sig,

Den stora favören att få välja

Där val ej fanns.

Tack för att ni kom. Tack för att ni lyssnade.

./.